Kis hónak kört a Sasad-dülőn

Hegytető vagy a Svábhegy lankája? Mindegyik lehet. Ameddig a szem ellát, csupa zöld a határ. Bokros buzák haragos zöldje ölelkezik a sárgászöld világosabb gyeppel, a levegő szüztiszta, fellátszik a Duna ragyogó kigyója, Kelenföld házai; lent a sinpáron nagy fehér füstöt verve ki magából, rohan a vonat. Csak csuszik, siklik, mint egy vékony, kuszó állat; a zaja nem hallatszik fel ide.

Az ember mélyet lélekzik és szeretne a vegetáció boldog zöldjében meztelen testtel meghemperegni, kiabálva: éljen a gyep, a fák, a föld fakadása, a hegy, a völgy és itt minden a Sasad-dülő békéjében. Cövekhez békózva fekete fényesszőrű ló legelészik, hátán csillog a nap. Odébb tehenek harapják a duzzadt, bő gyepet, a barackfák hányják a virágaikat: sok-sok fehér hozsánna itt a dombon, váró fakadás — tavaszi lánycsók vagy ilyesmit emlegetne az ember. Béke. Csönd. Falu. Nagy, veres kakas királyi pózzal járkál a tarka tyukok között, mint egy daliás egyeduralkodó, azt hinné az ember, várur, olyan gőgös, de másik kakas kerül elő a felrakott venyige mögül. A két lovag megengedi a szárnyait, berzenkedik, kesztyűt dob egymásnak s megkezdődik a párviadal harsogással és szárnycsattogással. Valódi harc. Az ősi harc a nőért. A tyukok szájában megáll a fölkapott szem, igézetten bámulják a himek idegborzongató csatáját: tyukdámák tátott csőrrel várják a torna végét, tollukat borzolja a kis májusi szél. Csak a verebek nevetnek rajtuk a venyigerakáson gömbölyüre duzzadva kedvükben, mint a gombóc.

— Csirip, csirip, dámák, áll a májusi bál. Csattogtassátok a szárnyatokat, lovagok. Ugy, ugy. Áll a bál . . .

És pletykálkodnak, csak ugy hangzik tőlük a venyige.

Viskótól a week-end házig

Az emberek? Itt egy külön kis világ. Mások, mint akiket itt bent Pesten ismerünk. Mintha a föld és a gyep kibékitette volna őket emberrel, önmagukkal s a világ dolgaival, oly egyszerü az arcuk. Oly őszinte és oly élettől izes. Ahogy az ember nézi őket, mintha kenyeret izlelne. Jó rozsos, meleg kenyeret. Néha gondolja: jó volna az arcukat megérinteni, hogy átpezsdüljön artériáin az egészség. Kis külön állam ez szinte. Rousseau-állam. Vagy: Rausseau-álom. Az örjöngő metropolis felett ezek az emberek békésen sarjadnak a földből s megtalálják önön lényegüket a környező világ harmóniájában.

Adorján András birodalma

Amit láttam: skála. Az emberi akarat s az ember szépvágyának a skálája.

Az első ház kis deszkabódé. De nem a Madách-utca bódéja. Valami más ez itt a hegyen. Pedig a teteje ennek is kátránypapir, a fala ennek is deszka s az ablaka ennek is kicsi. De a zöld világ tágasságában mégis olyan, mint egy jó öl, amely felfogja a lakóit.

Belépek a nyitott ajtón, mig *Pintér* mester kivülről örökiti meg a házat.

Egy kislány, mindössze négy éves, valami tarka ruhadarabot mos egy fatálban szörnyüségesen nagy ambicióval. Szappanoz, dörzsöl, locsolja a vizet, dögönyözi a ruhát és közben nagyosan énekelget. Az öccse a padlón ül s egy macskával győzködik valami egészen titokzatos céllal. Az ember az ágy szélén pipázgat. Az asszony kezet mos a tésztagyurás után; a gyuródeszkán szép rendben, mint egy falanksz, mákos bukták sorakoznak ütközetre készen. Most készitette őket az asszony. A legnagyobb fiu, az Ödönke, iskolában van még. Az ember feláll, kiveszi a pipát a szájából.

— Jónapot — mondja s összegombolja öreg katonamundérját.

— Adorján András vagyok.

Bemutatkozik.

— Hogy került ide? — kérdem.

— Falusi ember vagyok — feleli. Somogyi. Itt az utkopró hivatalnál vagyok utkopró. Bizony nem igen jövedelmező foglalkozás. Ha 800 pengőt keresek egy évben, sok. Bent drága a lakás, hát gondoltam, kibérelem ezt az egyholdas telket. Az ember legalább azt hiszi, hogy falun van. Zöld van a háza körül.

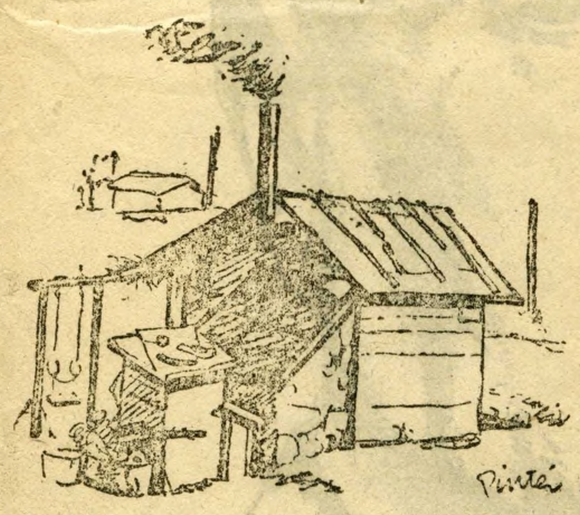

— Hát bérlő? — Kérdem.

— Az — felel. 160 pengőért bérlem ezt a kis földet, aztán gazdálkodom rajta. Éppen, mintha otthon lennék. Most teszem azt, borsót tettem bele. Tavaly ugyan már virágzott ilyenkor, de azért csak most is árulok én ebből egypár pengőt. Ámbátor pogány drágáért szántanak erre. Husz pengőt fizettem azért a kis darabért. Meg trágyázni is kell hellyel-közzel. De hát meg kell adni a földnek a magáét.

Igaz. A földnek meg kell adni.

— Hogy élnek itt?

— Csöndesen, uram. Falusi emberek vagyunk, csöndesen szeretünk mi élni. Ámbár ez a három hajtás itt eleget hangoskodik naphosszat. De hát gyerek. Azért gyerek, hogy kiabáljon. Én is kiabáltam, hogy az anyám mindig azt mondta: bevarrja a számat egy darab csizmaszárral. Igen jó egy asszony pedig. Karácsonyban láttam.

A katonabluzra intek. Vedlett és földes, ahogy itt-ott megtámaszkodott az ásónyélen.

— Látom, volt a háboruban is.

— Bizony — aszongya — nem kicsinyég. Alaposan bizony. Ha veszem, kerek három esztendőt hadakoztam én.

— Hányas volt?

— Hm — nevet. 44-es. Rosseb-baka. Dejszen, tudtuk is mi, a szenvedésit. Ha odavágtunk, hát ritkán sikerült fintára a dolog.

— Sebesült?

— Ugyancsak. De akkor mindig jött egy kis szabadság. A jó vót.

— Mire emlékszik legjobban a háboruból?

— Sok mindenre. De mégis legjobban talán arra, hogy egyszer, ahogy meneteltünk a hegyre fel, valami fekete bogyós bokor mellett mentünk el. Én vettem róla s ettem egyet. Hát olyan keserü volt, hogy azt hittem, kifordul az egész belsőrészem tőle. No csufoltak is a pajtások, mert hogy estig furt pöködtem. Minden lépésre egyet.

— És mit szól az ország állapotához?

— Sajnos az, fene egye meg, szét kéne csak vágni ezek között a cselákok között. Nem maradna itt, kérem, egy se.

— Aztán szivesen menne-e? — kérdem a családjára intve.

— No, szivesen azt éppen nem mondhatom. De, tetszik tudni: az ország dóga az ojan, hogy azt nem szabad kérdezni. Köll, hát megy az ember. Somogyi gyerek vagyok én.

Rátölt.

Adorján András, somogyi születésü, három gyermekes apa igy van az ország dolgával. Somogyi gyerek ő. No, kemény gyerek. Ahogy néz a jó magyar szemével, mi minden lehet mögötte, gondolom. Vér, jaj, gránátüvöltés, szuronyroham, éhség, seb, halál s ugy néz vele, mint a nyájas ég.

— Hát maga nem gondolt forradalomra a háboru alatt?

Lábat vált.

— A nyavalá törgye ki. Magyar ember vagyok én — felel. — Falusi. Az a városiak dolga.

Nem lehet csomot kötni a macska farkára

Nem lehet csomót kötni a macska farkára.

Mig igy beszélgetünk, egyszer csak kétségbeesett nyávogás hallik s a gyerek hangosan sirni kezd.

— Mi az? — néz oda az ember. — Mi az fiam?

— Megkarmolt a macska, — sir a gyerek s mutatja a kezét.

— Biztosan bántottad? — kérdem tőle.

— Nem — hüppög — csak játszottunk. De nem engedte.

— Mit, fiam?

— Nem hagyott csomót kötni a farkára — sir fel elkeseredetten a gyerek. — Pedig olyan hosszu farka van.

S haragosan rug a macska felé.

Adorján András megsimogatja, megmarkolássza a pöttömnyi kezet, bebugyolálja a kis kendőbe, a balkezébe buktát kap a kisültek közül a gyerek s két perc mulva már a hintán sikkant nagyokat s mutatja büszkén, mit tud.

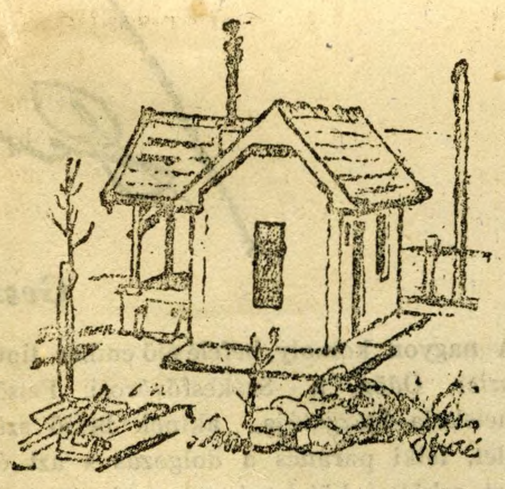

Adorján András meg kiül az asszonnyal együtt az ajtóba s nézik a gyereket, meg a határt, meg a borsót, hogy gyarapszik, nő s a szemük széles öleléssel terül rá a kis egyholdas földre s olyan igazak, boldogok, egyszerüek és tiszták, mint a rügy fakadása a fán.

Magam épitettem

A következő ház gazdája a vasuttársaságnál szolga. A háza olyan, mint egy kis diszes skatulya. Hipp-hopp, mintha a mesék jó tündérei hozták volna aranydióban. Helyeske. Apróka. Csak egy szoba van rajta: szobácska, veranda: verandácska, villatető: villatetőcske. Egy miniatür fényüzés. Egyszerü ember kis pompaálma. Nyaraló. Érdekesen rajt van minden pontosan, ami a villára jellemző. A sajátságos forma, a tető, a jellegzetes zöld ablakok, az elmaradhatatlan veranda, mellette a kis kert. Minden. Csak éppen minden parányi alkotásban, mintha a törpék villája lenne. Szinte gondolja az ember: a Hófehérke bent tesz-vesz, rakosgat. Mig a müvész rajzolja, a pufók felhők mögül álomszerüen ragyogja be a nap.

A gazda erős, vállas, idősebb ember, az udvaron tesz-vesz.

— Magam épitettem — feleli kérdésemre. Ezzel a két kezemmel magam. Bizony mindenhez kell érteni az embernek.

Hátravezet a ház mögé. Nagy rakás üveges cementtégla tornyosodik ott.

— Ezt is, uram, magam csináltam. Vettem egy prést, aztán magam győzködtem vele. Gondoltam, minek fizessek, mikor elég ember vagyok én magam is. Saját munkám itt minden. De olyan is ez a ház, mintha cukorból volna.

— Nyaraló — mondom.

— Az ám. Nekem is van, nemcsak a gazdag uraknak. Mert jó ám itt nyáron. Este szép csöndes. És a tücskök! Tyhü, uram, nincs az a katonazenekar, amelyik ugy szólna, mint azok. Öregségemre mégis csak megint hallgatom a tücsköket.

Mikor elmegyünk, ugy nézegeti a házat, mint egy kedves gyermeket szokás.

A száz barackfa háza

A skálában ez a magas „C". Formában, szinben a legszebb villa a tájékon. Pirostetős, zöldablakos, üvegverandás. A tulajdonos, hatalmas, erős ember, szivesen nyujt kezet.

— Hát ez az otthonom, uram — mutat körül.

Irigylésre méltó otthon. Minden megtalálható itt a fürdőszobától a szalónig. A veranda még fa, az utána következő helyiség már rabitz, s a legbelső helyiség már téglafal. Szinte látszik az emberi akarat fokról-fokra erősbödő győzedelme. A fától, a tégláig. Ahogy ez az erős ember kihasitotta a világból a maga jussát

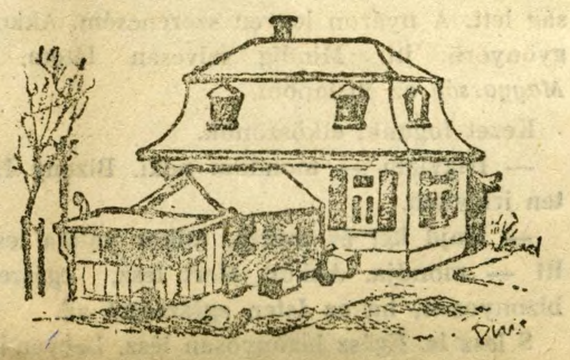

— Csodaszép, uram — mondom . . . Ilyen házért érdemes dolgozni.

— Érdemes — mondja. Vagy talán igy: egyedül csak dolgozni érdemes. Lassan készült ám. Már három éve itt nyaralgatunk. De most, hogy a téglaházat tető alá sikerült hozni, most már egészen kiköltöztünk ide.

Megmutatja az egész lakást. Izléses fürdőszoba, kedves kis uriszoba, tiszta, világos háló s aztán szük kis lépcső fel a manzardszobákhoz. Az egyik a tulajdonos dolgozószobája, a másik kis cselédszoba.

— Ha tiszta idő van — ragyog Valent Sándor ur arca — tizenkét falut is látni innét. Nincs ilyen kilátás egész Budapesten seholsem.

El kell ismernem, hogy igaza van.

— De meleg lehet itt nyáron.

— Hohó — nevet — ravaszul van ez szerkesztve. Jöjjön csak.

S felvezet a padlásra. Hát valóban ravaszul van szerkesztve. Mert a tető és a menynyezet között mint egy 15 centiméter vas-

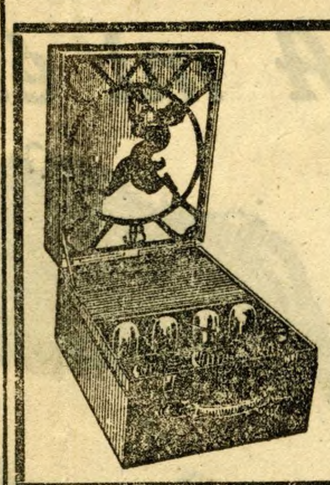

Mindenüvé magával viheti a
„FAUN 4" koffer rádiót
Antenna és föld nélkül hangszóróval nagy hangerővel működik
Elegáns külsejével minden igényt kielégít! ✦ Kedvező részletfizetési feltételek
Bemutatja és ismertetést küld:
Nostrum Behozatali és Kereskedelmi R.-T.
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32/3. Rókussal szemben

A WEGUMI
ruganyos cipőfűző
nélkülözhetetlen sportolásban, tenniszben is, de jól jár az is, ki olcsó vászoncipőjében használja, mert valóban elpusztíthatatlan.
Gyártja: Welisch Gottfried ut., VI., Paulay Ede-u. 39.